

Makroökonómia

Ciklikus ingadozások a gazdaságban

12. előadás
2010.05. 13.

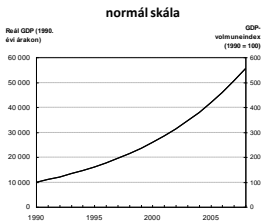

Egyenletes (egyensúlyi) növekedés

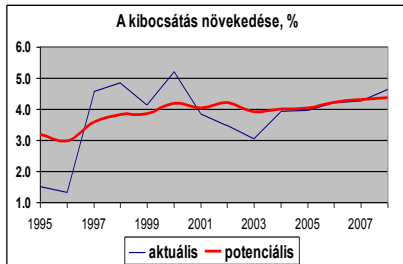

A potenciális és a tényleges növekedés Magyarországon

Forrás: Muszely – Szabó L. – Szabó M.: A kibocsátási rés termelési függvény alapú becslése

---

---

konjunktúra ciklus

- konjunktúra-ingadozás: a gazdasági teljesítmény szabályszerű ingadozása, a visszaesés és fellendülést egymást váltó ismétlődése
- konjunktúraciklus: az ingadozás egy teljes periódusa
- szabályszerűség: a visszaesés és fellendülés ok-okozati összefüggésben áll egymással
- egyéb ingadozások
  - véletlen
  - szabályos, de nem gazdasági okokra vezethető vissza

---

fogalmak, elnevezések

- konjunktúra – fellendülés – expanzió
- dekonjunktúra – visszaesés – recesszió
- ciklus időtartam: az egyik csúcsponttól a következő csúcspontig tart
- csúcspont: a konjunktúraciklus felső fordulópontja
- mélypont: a konjunktúraciklus alsó fordulópontja

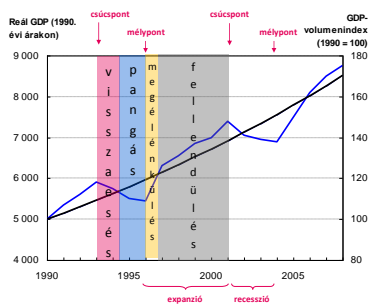

A konjunktúraciklus szakaszai

Megjegyzés: Az ábra csak illusztráció, nem vonatkozik egy konkrét országra sem!

A konjunktúraciklus jellemzői

- a ciklus és egyes fázisainak időbeli hossza
- a ciklusok amplitúdója – a kilengések mértéke
- a ciklust jellemző gazdasági mutatók
- a ciklikus mozgást kiváltó okok

A konjunktúraciklusok csoportosítása

- az ingadozás területei szerint
  - termelési/üzleti
  - pénzügyi
  - mezőgazdasági
  - ipari/iparági
- a ciklus időtartama szerint
  - Kitchin-ciklus
  - klasszikus
  - Kuznets-ciklus
  - Kondratyev-ciklus
- a ciklust kiváltó okok szerint
  - túltermelési
  - monetáris/pénzügyi
  - beruházási
  - politikai

A klasszikus konjunktúraciklus

- elsődleges kiváltó oka a beruházások alakulása
- multiplikátor és akcelerator hatás együttesen eredményezi
- viszonylag állandó időtartamú
- hatását manapság más tényezők erősítik vagy elnyomják
- jellemző mutatói:
  - termelés
  - beruházás
  - készletek
  - munkanélküliség

A klasszikus konjunktúraciklus mechanizmusa

a beruházások és a kibocsátás kétirányú kapcsolata
középtávon

- a beruházások növekedése a kibocsátás növekedését váltja ki (multiplikátor hatás)
- a kibocsátás növekedése beruházásokat indukál (akcelerator hatás)
  - ha a termelés növekedési üteme felgyorsul, a beruházások nőnek
  - ha a termelés növekedési üteme lelassul, akkor a beruházások csökkennek
- a visszaesés megállításában a pótló beruházásoknak van meghatározó szerepe

---

A ciklus mélypontján

- magas a munkanélküliségi ráta
- a termelés lényegesen elmarad a potenciálistól
- a beruházások nagysága még a pótlásokat sem biztosítja
- eladatlan készletek halmozódnak fel
- DE: a fogyasztási kereslet csökkenése kisebb ütemű, mint a termelés és a jövedelmek csökkenése
- ez megállítja a termelés további csökkenését
- amint a termelés a fogyasztási kereslet alá kerül, elkezdik értékesíteni az eladatlan készleteket

---

A visszaesés megfordulása

- a készletek fogyása arra ösztönzi a vállalatokat, hogy elvégezzék a korábban elhalasztott pótló beruházásokat
- a beruházások növekedése a keresletet élénkíti, ami a termelés és a jövedelmek lassú növekedéséhez vezet
- a kereslet növekedése újabb beruházásokat indukál, ami további kereslet-növekedést jelent
- megindul a megélénkülés:
  - a termelés egyre gyorsabban növekszik,
  - a készletek a tervezett szintre kerülnek,
  - a munkanélküliség csökken

A fellendülés és átfordulása

- a beruházások növekedése lassul, mert elkészülnek a korábban elkezdett beruházások
- a kínálat növekedése meghaladja a kereslet növekedési ütemét
- A termelés növekedési üteme lelassul, ezért a beruházások csökkenni kezdenek
- a beruházások csökkenése a termelés növekedését tovább lassítja
- a kereslet növekedésének lassulása a készletek növekedését eredményezi
- egy újabb visszaesés kezdődhet

Politikai ciklusok

- a kormányon lévők célja a hatalom megtartása, a választás megnyerése
- a szavazók a kormányt annak alapján ítélik meg, hogy a szavazás időpontjában helyzetük jobb-e, mint korábban
- a szavazás időpontjára ezért a kormány igyekszik lenyomni a munkanélküliségi rátát, illetve növelni a jóléti juttatásokat
- ennek következménye az infláció felgyorsulása
- a kormány megválasztása után kénytelen infláció-csökkenítő intézkedéseket hozni, ami a munkanélküliség növekedéséhez vezet
- ez a magatartás a gazdaság ciklikus mozgását idézi elő

---

reálciklus elmélet

- az ingadozásokat elsősorban a technológiai változások idézik elő
- ez a nézet külső sokkhatásokkal magyarázza a konjunktúraciklusok kialakulását
- a technológia fejlődésének hirtelen felgyorsulása vagy lelassulása ingadozást idéz elő a termelésben és a foglalkoztatásban
- pl. valamilyen jelentős technikai változás következik be,
  - ekkor a tőkejavak megújítása tömegessé válik,
  - ezért megnő a beruházások nagysága és aránya
  - ennek hatására felgyorsul a termelés növekedése
  - amikor az új technika elterjedt, ez a hatás elmúlik, megkezdődik a visszaesés

---
